

DIRECCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: Cadena de Cort, núm. 11.—PALMA.

Excuses de mal pagador

Un homo feu un día un gran sopá y convidá molta gent y quant arribá s' hora ningú va compareixe; enviá un criat dels seus, per dir als convidats, que tot ja estava a punt, que porien venir en vole y tot foren excuses. Un digué que no hi poria assistir porque havia comprades unes cases y les anave á veure, un altre s' excusá dient que havia comprats un quants pareys de bous y s' era compromès per provarlos aquell día y es derré va dir que s' era casat y no volia deixar sa novia. Llevors aquell homo que ja tenia fet tot es gasto, no volgué se perdés tot allò y digué als criats que surtissen per plasses y carrers y convidassen arreu, fins que tota sa sala fos plena.

L' Esglesia, continuadora de la divina missió de Cristo Jesús demunt el mon, fa ja denou sigles, que com aquell homo de qui parla l' Evangeli, convida tothom á la seua taula, ahont se reperteix el pá de la verdadera doctrina que es llum per l' enteniment y vida del cor; única capassa de fe venturosos als homos y les societats, en tots els sigles y en tot temps de l' historia de l' humanitat.

Però en tot temps s' excusen també els homos ab les mateixes paraules ab que s' excusaren aquells convidats, porque sempre y en tot temps les mateixes passions s' ensenyoreixen y tenen catiu el cor de s' homo ab tiránich y afrontós es-clevatje. Avuy com ahir se refúia y desprecia la doctrina salvadora de l' Esglesia y les altíssimes ensenyances de la fê, porque la seua austeritat no podrà may avenirse ab la vida ampla y folgada del mon y de les seues concupiscencies.

No es, no, la sublimitat del dogma, ni lo os-cur y difícil dels misteris de la doctrina cristiana, la causa principal de la falta de fê que se nota avuy en día, ni del odi y avorrimient á l' Esglesia y als seus Ministres, sinó la puresa y austeritat de la seua moral incorruptible, tant mal avenguda sempre ab les passions que reinan y dominen dins el cor. Ben contats serían els inimichs de l' Esglesia, si aquesta no tengués altre missió

qu' ensenyar la seua doctrina, tan sols porque fos creguda, sens cuidar-se de fe practicar lo mateix qu' ensenya y pedrica; ni fins y tot els mateixos que fan bravates d' incrèduls y descreguts, posarían la més petita dificultat en firmar tot el *Credo* de la nostra fê; lo que los tá nosa no es lo que l' Esglesia los mana creure, sinó lo que ella etsi-geix practicar, ó sia els seus preceptes y manaments.

Prova, idò, que la falta de fê es casi sempre efecte de la corrupció del cor. No volen creure porque no volen viure conforme unes creencies qu' imposen devers y obligacions que cumplir, ho diu ben clar el Sagrat Evengeli «No volen creure porque no volen obrar bé.»

Per aquells que s' afiquen en política per explotar la bona fê del Poble soberá y umplirse sa gri-pia; per aquells altres que duen entre mans negocis y empreses, que han menesté sa fosca, porque no poren fersé á les clares y á la vista de tot-hom; per aquest jovent afectat de vert, que va sempre de tres qui n' agafa quatre.... ja ho crech que l' Esglesia ab les seues ensenyances y doctrina tan oposade y contrari á la seua vida y costums, los fa més nosa que companyia, per això la desprecian y d' ella s' allunyan, per aixís viure més á pler ab les torsudes inclinacions del seu cor, corcat y tot podrit per les mes baixes y vergonyoses passions.

S' interés mal entrenyat, s' ambició malehida ó sa passió desbocada y sens frê, sempre serán inimichs d' una Relligió que ensenya la práctica, penosa y costosa de les virtuts cristianes, com á medi d' obtenir el benestar temporal an aquest mon y la felicitat vertedera y eterna á l' altre.

Excuses son idò de mal pagador, de deu vegades, nou, les falses rahons y arguments de tots aquells que negan l' autoritat de l' Esglesia y el seu magisteri diví; tot perqu' los vé costa amunt cumplir sos preceptes y viure á la práctica segons les seues ensenyances.

En día qu' el cor está net s' aclereixen totes les tenebres, veu ben clar l' enteniment y brilla esplendorós el sol de la veritat demunt la boyra calitjosa del dupte que s' alsa tan sols dels ayres mal sanitosos d' un cor corromput.

EL SEN MURTÓ.

Maravelles del mon

Dictades per R. Lull (*)

V

Ahont està Deu

En Felix demanà al Ermità diguent: Senyor, ¿ahont està Deu? Perque, molt se maravel·lava com no 'l vehia. Y li respongué l' Ermità:

—Deu està en si meteix, y es en sí meteix, y en tot quant es, essencialment y presencialment. Y com Deu no es cosa corporal, per axò es invisible als ulls corporals: mes, com es espiritual, es visible als ulls espirituals.

Després d'estes paraules, li proposà aquest exemple:—A un homo savi li preguntava un loco, si Deu se troba en lo infern, y en los llocs inmundes que ecsalan putrefacció y pudor. Mes, li preguntava si Deu està dins les pedres y dins els homos pecadors. Y altres semblants preguntes li feu, per axò que no li parexía que Deu, qui es tan alt en santedat y en noblesa, pogués estarse en llocs vils y ensutzats.

Aquell hom savi demostrà al loco, que Deu es infinit en grandesa, en bondat y en santedat; y, per sa infinitat, convé y es de rahó que estiga en tot lloch y fora d' en lloch; y per sa bondat, santedat y netedat, està per tot, sens sutzedat de sí meteix. Perque, si el sol travessant p' els fems, no reb sutzetat; ni l' homo just s' embruta mentres imagina y avorreix el pecat; y si l' enteniment del homo pot concebrer la materialitat de la pedra y tenir dins son enteniment idea de lo que es y com es la pedra, sens que dit enteniment sia de la naturalesa ni semblant á la pedra; quant més Deu, qui es molt més noble y gran y poderós y just que l' homo, pot esser en tot lloch sens sutzetat ni terminació de sí meteix?

Replicá en Felix: Com consider l' error, vilesa y sutzetat del mon, y la poca devoció, caritat y amor que les gents tenen á Deu, me apar que Ell no sia en lo mon; puix, axí com veim que el sol que està en l' aire, illumina y escalfa l' aire y la terra; donchs si el Deu de la gloria qui es llum y resplendor, netedat de tota netedat, y qui es caritat y font viva de vida, se troba en el mon, ¿com pot ser que aquest estiga tan turbat y en tant mal estament?

Contestá l' Ermità:—En una alta montanya hi estava un homo qui sufria gran fret per la neu que cobria aquell mont. Y el meteix homo vehia foch en un' altra montanya; y se maravellava de que el foch no l' escalfás á ell, y de que la neu lo refradás. Loca manera tenia de maravellarse. Donchs vos, fill, per medi d' aquesta semblansa podeu considerar del modo com Deu està en el mon; lo qual se manifesta á les gents per moltes semblances y maneres, com son per guerres, per pestilències y fam y malalties que dona en lo mon; á fi de que lo *vejin* per aquelles coses, y s' acostin á Ell per bones obres; y que la calor y ardor propies del mon y de ses vanitats, se convertesquen en desitjos d' aimar á Deu, que mos encenguin y mos purifiquin.

(Continuad.)

(*) Vide el n.º 174 y anteriores.

A JESÚS SACRAMENTAT

Omnes sitientes venite ad aquas
(Isai, LV—1)

El qui del chaos tenebrós cridava
Ab son *fiat* potent eixs mons de llúm
Y aixemenats sortint los ordenava
Sembrant ab ells del cel la volta blava,
Maravellós jardí de grat perfúm
Ja 'ns crida, cors novells, desde el sagrari;
Volemhi els que morim de set d' amor;
Allá es nostre Aynador.

El qui á roses y lliris dá l' essencia
Y á la poruga tórtora el candor,
El Autor de la vida y l' existencia.
El qu' es la font d' hont ix la vera ciencia,
L' única font de llúm y de dolor
Ja 'ns crida. ...

El qui ab son carro tronador llampega
El qui en negra coval relliga als vents,
El qui ab la lava las ciutats augega,
El qui á la terra trontollant anega,
Baixant al mar illots y continents
Ja 'ns crida.

El qui posá per fita misteriosa
Menuda arela á la rugenta mar,
D' hont ix la branca de coral preciosa,
Hont cria perles la petxina closa
Qu' en las testes dels Reys l' hom fa brillar
Ja 'ns crida

El qui son Cor dalt el Calvari 'ns dona
Fent sentiment tot l' univers quant mor,
El qui fé els cels, hont cant etern resona
Mils d' esperits formantli la corona
Voltantlo enlluernats de sa claror
Ja 'ns crida.

Volem, volem á Aquell que mos convida
Al qui ab sa carn y sauch nos vol nodri;
Beguém á dolls s' amor, sa llum, sa vida,
Serem pira de cors, may consumida,
Pira de cor, encesa ab foch diví
Ja el foch sagrat ab que flamelja l' Hostia
Fa prende y fa abrassar lo nostro cor;
Tenim la vera amor.

UN DEVOT.

Diada del Corpus-Crist. 1900.

NOTICIES HISTÓRIQUES

Any 1399.—Día 15 de Juny, en el convent de Jesús Nazareno de Valldemosa, l' aniversari de la seua fundació, en que el Rey D. Martí d' Aragó, á instancias del P. D. Juan Mestre y altres monjos mallorquins de la cartoxa de Vall de Christi, feu donació de son palau de Valldemosa, al prior de la de Scala Dei, per habitació de monjos, dels qui diu D. Vicens Mut «que no se atreveix á particularisar memoria de cap d' ells, perque tots son singulars y son com les estrelles, que per distar tant de la terra, no acertam á comprende tota l' intensitat y grandesa de las seues llums.»

SANTS Y FESTES DE LA PRESENT SETMANA

Día 18. Dilluns.—S. March y Marcellá, mrs.
Día 19. Dimars.—Sta. Juliana de Faloneri, vg.
Día 20. Dimecres.—Sta. Florentina vg.
Día 21. Dijous.—S. Lluís Gonzaga conf.
Día 22. Divenres.—El Santíssim Cor de Jesús.
Día 23. Dissapte.—Sants Juan y Felix pres. y mrs.
Día 24. Diumenge ✠ —El Puríssim Cor de Maria.

La Marinereta

MENTRES refluava cançons el rossinyol dins la foscuria del bosch, y el blavós celatje comensava á estendre damunt la terra son mantell estrellat, la vaig veure, ajonollada ran de mar, mans plegades.

Sa cara se reflectia dins l'aigua tranquil, però ab les boires qu'entrístian son esperit, semblava flor que s'acopava rebent les besades del sol ponent.

En aqueixa hora que tothom se redossa dins la llar per asaborir las dolceses de la família, ¿qu'era lo que passava en son core? Ella, propiament no tenia llar. Sols son pare posehia una barqueta; sa feyna era esperar-lo els matins pera vendre la pescada y ferli el dinar. Eixa era tota la seua hisenda, orfaneta de mare, qu'essent petitona havia perduda.

Lo que tenia, sí, era un cor qu'estimava; aqueix cor es trobava lluny á l'alta mar; dos dies n'erant passats sens sebre noves de son pare; á l'hora de sa partida li havia donat un brot de romaní, havia seguida ab sos ulls blaus la barca-rola mar endins. El núu dels vincles ab que fortment estaven enllaçats sos cors, anava estrenyent-se, á rahó qu'es departían; un per l'aigua, l'altre per la terra, tots dos suspiraven. Ell li havia dit adeu, trayent de sa butxaca el mocador y alçantlo á l'ayre algunes voltes.

Ses barquetes que l'acompanyavan havian tornades, la de son estimat pare se tcrbava; ningú en sabia noves. Sen era anat á fons? La forsa des temporal, l'hauria destrossat, sobre algun escull? L'angunia més faresta atrevessava son cor: pregava á Deu.

Cinch voltes puntetjá l'auga, altres cinch se pongué l'sol, y tant á la sortida de l'una, com á la posta de l'altre, jo la veyia, ajonollada vora l'mar, ulls plorosos, cor en Deu.

Un jorn d'aquells de tristesa tan amarga, pasetjant per la platja caigué esmortida: les aigues salebroses breçolaven un glassat cadavre; en llur ma portava un brotet de romaní.

Aquell brotet de romaní, fonch de llavò ensá l'objecte de son amor; mort lo seu pare, ella alçant son cor aromátich veu un Imatge de l'Inmaculada, se tancá dins un claustre, ahont se cria l'amor eternal, que la forsa des temporal no pot engolir.

ANTONI TRIAS Y BOSCH, *Seminarista.*

À S. S. LEON XIII

Que gozo el alma siente
ante el himno que canta el orbe entero,
con santo amor, al sabio verdadero,
al Padre de los fieles. ¡Cómo encanta
el esplendor de Roma, ciudad santa!
Si en su seno me hallara en este día,
peregrina serviente, admiraría
esa gloria inmortal nunca eclipsada
por quien no teme á Dios ni cree en nada.
Sobre ese trono, que al impio aterra,
de nuestras almas Jefe y Soberano,
te viera ahora; solo tú en la tierra
vencedor y triunfante,
ante la falsa ciencia vacilante.

¡Oh sucesor de Pedro!
antorcha de la Fé, que alumbra el alma
y darle sabe libertad y calma;
desde las playas de la patria mía
himnos de amor mi corazón te envía;
y al canto universal haciendo coro
pulsara en tu loor citara de oro ...
Mas no alcanzo hasta tí. Modesta alondra,
que quisiera llegar cantando al cielo,
y apenas se sostiene sobre el suelo.

MARCELINA MORAGUES.

CORRESPONDENCIA

BENDICIÓ DE L'ORATORI

de Santa Magdalena del Puig d'Inca

¡Gracies á Deu qu'al cap darrer hem tengut l'alegría de veure aquesta bendició, que tant desitjaven els fills de Inca, qui de bon de veres estiman les seves tradicions, y veneran ab respecte els monuments que mos dexaren nostres pares!

Elegit jo per representar á MALLORCA DOMINICAL y fer una sencilla resenya de la festa, abans de tot diré quatre mots de la restauració, maldament li haja de sebre greu a nostron estimat Director, qui va dirigir les obres.

El gust y l'estil d'aquest Oratori indica per sí meteix qu'es una Iglesia antiquissima. Per això ab molt d'acert, s'ha procurat en la seva restauració conservar la forma primitiva: axí l'haurem conservat intacte y dexarem á les generacions qui vendrán aquest document de la fè de nostres antepassats, tal com ells el feren. S'ha fet més encara; en lo retaule de planta nova s'ha cercat el gust y les formes gòtiques d'aquella època, demostrant nostros bon Director molts de conexements històrics de l'escultura religiosa. L'estàtua renovada de Santa Magdalena ha quedat molt bé y es hermosa ferm; als costats hi te dues pintures noves, de gran mèrit, segons els intel·ligents. Sant Abdon figura qu'está dins una vinya esponerosa y Sant Senen dins un camp d'espigues daurades, significant am axò, que nostres Sants Patrons, desde aquella altura guarden y fan arribar á port les anyades de nostres tanques y sementers.

La festa va esser lluyda; el dia abans el capvespre ja fou solemnement beneida una hermosa y vibrant campana, anomenada *Magdalena*. Es ver qu'el mal temps va ser causa de que moltes families no pujassen al puig y que no reynás tant d'entusiasme y alegría de festa com hi hauria hagut. Ab tot y ab axò, la festa d'Iglesia sortí gran y extraordinari, com may se'n havian vistes allà d'alt.

La bendició del Oratori se feu ab tot el ceremonial de rúbrica, no tement nostron benivolgut Prelat á s'aygo, ni al mal temps!

A la bendició del nou retaule, entre campana, sants nous y restaurats, hi havia vuit colles de padrins y padri-nes, figurant entre ells qualque noble de Palma.

L'ofici se va celebrar de mitx Pontifical y á gran orquesta. Dava goig veurer al Bisbe voltat de canonges y sacerdots, als costats del presbiteri, ple de senyors y nobles, al poble que reverent pregava; sentir les armonies de s'orquestra, s'olor de l'encens qu'embalsamava l'altar y contemplar novament allà dins com axecava el prevere l'Hostia Sagrosanta. Ca!... si allò no parexia una festa en lo pobre Oratori de Santa Magdalena, sinó una festassa de Catedral.

Beneít sia Deu que mos ha dextat veurer tant venturosa diada! Que Santa Magdalena y los Sants Patrons intercedan per tots los qui han ajudat a la festa y á la restauració del seu Oratori!

Esperant sa benevolencia dels lectors d'aquest setmanari, y desitjant poderme ocupar sovint d'actes tan profitosos per s'humanitat com el transcrit, s'ofereix humil servidor y amich.

M. D.

FOLKLORE MALLORQUÍ

REFRANS

(CONTINUACIÓ) (*)

Entre dues rodes de molí, no hi poses els dits.
 El bon pastor tou y no escorxa.
 El pare no 's nat y el fill ja salta p' el terrat.
 El diable quant fou vey, se fé hermitá.
 En terra de cegos un tort es el rey.
 El mon no vá esser fet tot en un día.
 En llágrimes de dona y coxera de cá, no hi ha que fiar.
 En aquestes nocés, partexen aquest bescuit.
 Entre amichs y soldats els compliments son excusats.
 En bones manis está el pandero.
 Escudella que no has de menjar, déixala cremar.
 Entre massa y massa la mesura tassa.
 El mes d' Abril cada gota val per mil.
 El bé no 's conegut fins que 's perdut.
 Es caigut com un bunyol dins la mèl.
 El còr no es traydor á nengú.
 Els dinats no coneixen els dejuns.
 Els bons s' en van y quedan els dolents.
 El mal s' en vé á quintars y s' en vá á unses.
 El sabater es el que dú les sabates més velles.
 El pecat pesa més que 'l plom.
 Els músichs per cantar, han mester pregar; y en haver comensat, no s' en saben deixar.
 El peix gròs se menja al petit.
 Els tests semblan á les olles.
 El mes de Maig á segar vaig.
 Entre gusts no hi ha disputes.
 El rosari en el coll y el diable en el còr.
 En temps de fam no hi ha pá dur.
 El pegar adoba.
 El pecat se pot dir, y el pecador no.
 Els dits de la má no son iguals.
 Els nins diuen lo que senten dir.
 Els veys y els forns per la boca s' encalenteixen.
 El mes de Juny la falç al puny.
 Els adagis venen dels evangélis.
 El més dolent s' en dú la millor tayada.
 Els jurats nous treuen als veys.
 Encendre una candela á Sant Miquel y un' altra al dimoni.
 El qui fá de valent heu paga.
 En mala nit no lladra na Verdala.
 Es com un garroví dins la boca d' un ase.
 En el llit y en la presó conexerás ton companyó.

Feys pler á bisties y vos tirarán cósses.
 Fé bé y no mires á qui.
 Fòra de la vista, fòra del pensament.
 Fugir del foch y caure dins les brases.
 Fá més el que vól que 'l qui pot.
 Fill de viuda mal criat assegurat.
 Ferro ab ferro no salda.
 Fum y mala cara treuen la gent de la casa.

Genit y figura, fins en la sepultura.
 Gran Iglesia, pochs perdons.
 Guardat d' aygo que no corre y de dona que no resa.
 Gallina vella, fa bon bròu.
 Gat escaldat d' aygo freda tèm.

J. DOMENECH

(continuará)

(*) Vide números 165 y 176.

SETMANA FRITA Y AB ESCABETXO

¿Aquí qué passa?

Aquí passen tantes coses, qu' un no sab com l' ha d' enfilá. El temps sembla que vol sentá plassa de *retógrado* y li fa tanta porra envesti cap á ses *calendes* de s' estiu, que de tant en tant par que vulga reculá; y axí mos ne dona una de freda y una de calenta, com n' hi empren als *pastutés gubernamentals*, quant tractan de posá 'n planta el *programa Sin-vela*, ab lo cual resolgué lo *Govern públic* que s' examinassin de l' *asignatura* de la *regeneració social putxam!* ¡Deu te fassi lo! els *bitxos* de la Nació *espanyada*, gracies als *liberals* de tot coló.

Aquestes reculades del temps han afectat els *tronquios humans*, y sa *pipida* está á l' orde del dia de molts d' individus garruts, y sa *rosa*, benigna per ara, fa mudá sa pell als infantóns desde els pèus fins á sa cara. Es á dir que sa *Naturalesa* vol llevarlos sa *careta* abans de que s' innocencia los pegui cossa á sa *trompeteria* per tirarlos de ple dins el *prosaich* mon, ahont sa *poesia* *ri nada* y es *lon' a* de sa música es cuidaran de que cualca *comediànt* representi *cares y caretes* y fassi passá *po' el aro* als *bebés* del *Ram regionalista*. ¿Es raro que sa *comèdia política* se representi *al son de bombo y platillos*, dins es *Teatre-Circo*, teatre famós ahont s' hi han representat tota casta d' espectacles, verts, color de rosa, violeta, lila, blaus, negres, blanchs, vermeys y coents com á pebres de cirereta? *Cur's y caretes* estigué en caràcter; una *cara* hi faltava, y es públich la seu sorti á rol-lo á forsa d' aplausos y mans-balletes... perque quedás un poch més complet es *cuatro escèni h*.

Ja era hora de que sonás s' *hora suprema* per aquell *Circo*, qu' havent comensat per *literes de cavul*, passá á ser hospedatge de *Daneses*, *cuadros al vin*, figures de cera y *reservado*, figures de carn *fresa y natural*, *descabellers y puntilleros* de sa moralitat, *cantaors de couple's* atacant el dogma catòlich, *belles serpents* ballant la *serpentina*, *nigromàntichs*, *magnatisadors*, *enlevinaderos*; manjadó de *polítichs triuñants* en la gran farsa del *naufraji universal*; tribuna de 'n *Pau Iglesias* y companyeros socialistes y *congèneres republicans*; aquests fenthi sermóns després d' haverse empassolat una paella valenciana, reblida de trossos del *segón inimich de l' ànima*, *trufés*, costelles á la *l' paperet* y altres herbes, y aquells en sèch, per demostrá á la pobrea amiga de les vuyt hores de trabay, que no tenen una *cren* ni un *dau*, per á fer ballá una monea, donant ab axó el *gran mico* als embaucats obrers, los quals, tenguent *salés com á uys*, no volen veure que mentres los predican *revolució social* contra la *turguesia*, els *cips-pidres* viuen de la suó que brolla de la *cuota* mensual dels jornalés *enbarriolats*, donantse la *gran vida*, no menjant ni fumant de 2.ª y viatjant de 1.ª Y ¡viva la gresca!

Si, mil vegades si, ja era hora de que sa *granera* del Real Patrimoni *arr gussás* aquell *femé*; hora era de qu' es públich li digués *japur mi s'urita!* Fora més *can-can*, ni *valsos*, ni *citas*, ni *pant rrilles*, ni *dimónis frits*, ni *mons bollits*, ni... *carn rostida*, ni *gènero chico*, ni *moral pas-ada per aygo*. Y ¡Deu fassi qu' el Teatre qu' ara s' ha d' axecar dins s' *Hort d' l Rey*, no sia tan *bolilen h* com el que cau ara á sò de perpal y bech de grua!

Com es ara...; ara que mos haviam de *regenerá* per aquest costat, la *Unió Republicana* mos anuncia que un amich seu y *librepensador* per més senyes, ha estat nomenat *catedràtic* d' *Historia Natural* del Institut Balear.

¿Què bufes?

TOMÁS D'ETS AMBUYS.

D. Gabriel Guasp y Alzamora ha tengut sa deferencia de enviarnos un B. L. M. fentnos á sebrer que el dia del *Corpus* ya obrir un nou establiment de Drogueria, Ferreteria, Lampisteria y Perfumeria en els carrers Major y Mesones (Luca.)

Li desitjam bon negoci y molts d' anys de vida.

Imprenta de José Mir.—1900